

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΚΑΙ Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΠΑΛ (ΟΜΑΔΑ Β΄)
ΔΕΥΤΕΡΑ 18 ΜΑΪΟΥ 2015 – ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Το κείμενο αναφέρεται στην αξία και χρήση των αρχαίων χώρων θέασης και ακρόασης. Αυτοί οι χώροι είναι σημαντικοί γιατί αναδεικνύουν το δημοκρατικό πνεύμα και παράγουν διαχρονικά ψυχαγωγία και πολιτισμό. Επιπλέον, οι διασωθέντες θεατρικοί χώροι φέρουν σε επαφή το παρελθόν με το παρόν μέσω της λειτουργικής χρήσης τους, στοιχείο που αποτελεί σύγχρονη κοινωνική επιταγή. Ο συγγραφέας θεωρεί ότι η χρήση των μνημειακών θεατρικών χώρων σήμερα καθίσταται προβληματική λόγω φθορών. Όμως, όταν τα μνημεία είναι κατάλληλα, η καλλιτεχνική και πνευματική χρήση τους αποτελεί το προσφορότερο μέσο προστασίας και συνειδητοποίησης της αξίας τους. Βασική προϋπόθεση αξιοποίησής τους είναι η αναλυτική καταγραφή με την αρωγή αρμόδιων φορέων και επιστημόνων. Τέλος, η προστασία και βιωματική συνειδητοποίηση της αξίας των αρχαίων θεάτρων είναι συνυφασμένη με εκδηλώσεις ανοιχτές στο ευρύ κοινό.

B1.

α. Σωστό

β. Λάθος

γ. Λάθος

δ. Λάθος

ε. Σωστό

B2.

α) Η έβδομη παράγραφος του κειμένου αναπτύσσεται με συνδυασμό μεθόδων. Ο πρώτος τρόπος ανάπτυξης είναι τα παραδείγματα, καθώς επεξηγείται η έννοια «δεδομένα»: «... δηλαδή την ιστορία τους, τα χαρακτηριστικά τους, την κατάστασή τους και τις δυνατότητες χρήσης ή απλής ανάδειξής τους». Επίσης, η παράγραφος αναπτύσσεται με διαίρεση, καθώς επιμερίζεται η έννοια των μνημείων, με μέρη διαίρεσης την εξής περίοδο: «των πολύ ή λιγότερο γνωστών... αλλά και εκείνων των οποίων γνωρίζουμε ακόμη την ύπαρξη από τις αρχαίες μαρτυρίες».

Άλλος τρόπος ανάπτυξης που θα μπορούσε να ληφθεί ως ορθός – χωρίς να πληροί όλες τις προϋποθέσεις – είναι το αίτιο-αποτέλεσμα (αίτιο: «η καταγραφή όλων των μνημείων», αποτέλεσμα: «... θα προσφέρει ένα πολύ σημαντικό εργαλείο στη συστηματικότερη διαχείριση αυτού του πλούτου»).

β) Αρχικά, κατά πρώτον, καταρχάς

Συνάμα, συγχρόνως

Άλλωστε, ωστόσο.

B3.

α)

	Συνώνυμο
εκτυλίσσεται	διεξάγεται, ξεδιπλώνεται, διαδραματίζεται
κατάλοιπα	απομεινάρια, υπολείμματα
επιδίωξη	στόχευση, σκοπός, στόχος
προσέγγισης	επαφής, πλησιάζματος
ολοκληρωμένη	καθολική, πλήρη

β)

	Αντώνυμο
αναπτυσσόταν	περιοριζόταν
δράση	αδράνεια, απραξία
ερευνημένων	ανεξερεύνητων, ανεξιχνίαστων
γνωρίζουμε	αγνοούμε
ανάδειξης	υποβάθμισης, υποβίβασης

B4.

α) Η διπλή παύλα λειτουργεί επεξηγηματικά στον όρο μνημεία «των πολύ ή λιγότερο γνωστών... αρχαίες μαρτυρίες» και συμβάλλει στην καλύτερη κατανόησή του.

β) Το πρόσωπο που κυριαρχεί στο κείμενο είναι το γ' (ενικό και πληθυντικό): «αποτελούν, εκφράζουν, ασκήθηκε, ασκούν, εξελίσσεται, εξυπηρετεί, οδηγούν και άλλα». Ο συγγραφέας με τη χρήση του συγκεκριμένου προσώπου προσδίδει στα γραφόμενα αντικειμενικότητα και διατυπώνει τις απόψεις του σ' επίσημο ύφος.

Γ1.

α) Ως εισήγηση ή ανάλυση του θέματος απαιτεί προσφώνηση προς το ακροατήριο (ενδεικτικά προτείνεται «αγαπητοί ή αξιότιμοι συνδημότες ή συμπολίτες»), χρήση α' πληθυντικού προσώπου για αμεσότητα του λόγου με αναφορές στο ακροατήριο και αποφώνηση στο τέλος (ευχαριστώ για το χρόνο σας ή την προσοχή σας)».

β) Στην εισαγωγή της ομιλίας πρέπει να γίνει παρουσίαση των βασικών σημείων αυτής, δηλαδή επισήμανση της αναγκαιότητας για γνωριμία με την πολιτιστική μας κληρονομιά καθώς και των τρόπων εξοικείωσης των νέων με αυτήν.

γ) **Λόγοι** για τους οποίους το ευρύ κοινό πρέπει να πλησιάζει και να γνωρίσει τους χώρους και τα μνημεία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς:

- Το σύνολο των μνημείων και των αρχαιολογικών χώρων που σώζονται απ' τη μακραίωνη ιστορία της χώρας μας αποτελεί την πολιτιστικής μας κληρονομιά και καθορίζει το στίγμα της πολιτιστικής μας πορείας στο χώρο και το χρόνο.
- Η πολιτιστική κληρονομιά προσδιορίζει την εθνική φυσιογνωμία και ταυτότητα μιας χώρας και είναι παράγοντας συνοχής και εθνικής υπερηφάνειας. Η γνωριμία και εξοικείωση με αυτήν, συνεπώς, διαμορφώνει την εθνική μας συνείδηση και την αίσθηση της συνέχειας και ενότητας του λαού μας στο πέρασμα του χρόνου.
- Η συνειδητοποίηση της σημασίας και αξίας της κληρονομιάς μας, θα επιτρέψει και τη συνειδητοποίηση της θέσης και του ρόλου μας μέσα στην Ευρωπαϊκή αλλά και παγκόσμια κοινωνία και θα προσφέρει τις βάσεις για τη σφυρηλάτηση του παρόντος, καθώς κάθε κοινωνία διαμορφώνεται μέσα από τη δημιουργική αφομοίωση των στοιχείων του παρελθόντος.
- Η επαφή με την κληρονομιά μας, θα μας θωρακίσει από φθοροποιές επιδράσεις και τάσεις ξενομανίας, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι πρέπει να γίνουμε προγονόπληκτοι. Η συμπυκνωμένη γνώση και σοφία του παρελθόντος που αντιπροσωπεύουν τα μνημεία μας αποτελεί διδαχή ουσιώδη για το παρόν και το μέλλον της χώρας. Ιδιαίτερως στη σύγχρονη εποχή, που το κλίμα της παγκοσμιοποίησης προκαλεί τον κίνδυνο της πολιτιστικής ομοιομορφίας, η διατήρηση της πολιτιστικής μας αυτοτέλειας, που μόνο μέσα απ' την εξοικείωση και βίωση της κληρονομιάς μας μπορεί να επιτευχθεί, κρίνεται απαραίτητη.
- Η γνωριμία με τους πολιτιστικούς μας θησαυρούς παράλληλα δημιουργεί στους νεότερους την αίσθηση χρέους για την προστασία και ανάδειξη αυτής της κληρονομιάς, αλλά και για συνέχιση της πολιτιστικής δημιουργίας στο παρόν, θέμα ζωτικής σημασίας για την ισχυροποίηση της πολιτιστικής μας παρουσίας στο πλαίσιο, όχι μόνο της Ευρώπης αλλά και της παγκόσμιας κοινωνίας.
- Σε μια χώρα, όπως η δική μας, που στηρίζεται στον τουρισμό ως βασικό πόρο της εθνικής οικονομίας, η ανάδειξη της κληρονομιάς μας θ' αποτελέσει περαιτέρω πόλο έλξης των τουριστών και θα συμβάλλει στην ενίσχυση της εθνικής οικονομίας, κάτι που κρίνεται άκρως απαραίτητο για την επιβίωση και πρόοδό μας.

δ) Δραστηριότητες με τις οποίες οι πολίτες και ειδικότερα οι νέοι θα εξοικειωθούν με τους χώρους και τα μνημεία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

- Το έργο της γνωριμίας και εξοικείωσης με την πολιτιστική κληρονομιά πρέπει να αναλάβουν η πολιτεία, η εκπαίδευση, η τοπική αυτοδιοίκηση, οι ειδικοί επιστήμονες – αρχαιολόγοι, οι πνευματικοί άνθρωποι γενικότερα.

- Ευθύνη τη πολιτείας είναι η ασφαλής φύλαξη των αρχαιολογικών μας χώρων και η επιχορήγηση δραστηριοτήτων που αναδεικνύουν αυτά. Απαιτείται συνεπώς στενή συνεργασία με αρμόδιους φορείς, όπως καλλιτέχνες, ανθρώπους του θεάτρου κ.τ.λ. για τη διεξαγωγή δράσεων και εκδηλώσεων (θεατρικών παραστάσεων – μουσικών συναυλιών) που επιτρέπουν τη βίωση των χώρων εκ μέρους των θεατών καθώς και την ανάδειξη αυτών. Στο έργο αυτό μπορεί να συμβάλλει και η τοπική αυτοδιοίκηση με τη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων ώστε να προβληθούν χώροι και μνημεία απ' όλες τις περιοχές της Ελλάδας.

- Το σχολείο με τη σειρά του με μια σειρά εκδηλώσεων μπορεί να διαμορφώσει μια βιωματική σχέση, ανάμεσα στα μνημεία και τους μαθητές. Η επίσκεψη διαφόρων αρχαιολογικών χώρων, με αντίστοιχη προεργασία εκ μέρους των διδασκόντων ή των μαθητών ώστε να γνωρίσουν τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με τους χώρους αυτούς καθώς και η διεξαγωγή συζητήσεων μετά την επίσκεψη με διατύπωση παρατηρήσεων και συμπερασμάτων, θα αποτελέσει αφορμή για προβληματισμό και συνειδητοποίηση της αξίας των μνημείων. Παράλληλα, η διδασκαλία διαφόρων μαθημάτων, όπως η ιστορία, τα αρχαία Ελληνικά, η φιλοσοφία μπορεί μέσω της προσέγγισης και μελέτης των μνημείων να συμβάλλει στην εμβάθυνση αποτελεσματικότερα του γνωστικού αντικείμενου.

- Απαραίτητη κρίνεται η συνεργασία τόσο της πολιτείας όσο και της εκπαίδευσης με την επιστημονική αρχαιολογική κοινότητα ως την καθ' ύλην αρμόδια να επισημάνει πληροφορίες, χρήσεις και δυνατότητες των μνημείων κατά το παρελθόν αλλά και το παρόν. Στο πλαίσιο αυτό η προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς από τα Μ.Μ.Ε. θα συμβάλλει στη γνωριμία και ανάδειξη αυτής.

- Οι πνευματικοί άνθρωποι γενικότερα μπορούν να συμβάλλουν γόνιμα στην εξοικείωση των νέων με την κληρονομιά μας, μέσα από την παρουσίαση των προβληματισμών τους με ομιλίες, άρθρα, ανάληψη διαφόρων δραστηριοτήτων.

- Επιδίωξη εκ μέρους των πολιτών ουσιαστικής επαφής με τα μνημεία στο πλαίσιο της δημιουργικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου (παρακολούθηση αρχαιοελληνικού δράματος, επίσκεψη και ξενάγηση σε αρχαιολογικούς χώρους, εθελοντική δράση στην προστασία και ανάδειξη των μνημείων, ευαισθητοποίηση του κόσμου με τη βοήθεια των μέσων κοινωνικής δικτύωσης για την ανάδειξη της κληρονομιάς μας).

Επίλογος: διατύπωση συμπεράσματος περί σημασίας της κληρονομιάς για τη χώρας μας καθώς και της αναγκαιότητας για ουσιαστική επαφή με αυτήν.

Επιμέλεια: Μπαλτσαβιά Ρεγγίνα

Πατέρα Αγγελική

Τσιριγώτη Μαρία – Ιωάννα

Φλέγκας Κωνσταντίνος

Χατζιωάννου Σοφία